

Sinikka
Laine

SILKKIUIKKE

 SAGA
EGMONT

Silkkiuikku

Sinikka Laine

Silkkiauikku

SAGA Egmont

Silkkiuikku

Cover image: Midjourney

Copyright ©1988, 2024 Sinikka Laine and SAGA Egmont

All rights reserved

ISBN: 9788727052618

1st POD edition

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior written permission of the publisher, nor, be otherwise circulated in any form of binding or cover other than in which it is published and without a similar condition being imposed on the subsequent purchaser.

www.sagaegmont.com

Saga is a subsidiary of Egmont. Egmont is Denmark's largest media company and fully owned by the Egmont Foundation, which donates almost 13,4 million euros annually to children in difficult circumstances.

1

– Ollaan kohta perillä, Anita sanoi. – Ei tästä ole enää kuin viitisen kilometriä.

Kapea soratie nousi ja laski niin että vatsanpohjasta huippasi vähän väliä. Molemmiin puolin tietä kasvoi harvaa metsää, joka vähitellen muuttui suoksi. Missään ei näkynyt ainuttakaan taloa. Sara olisi halunnut pyytää Anitaa pysäyttämään, jotta hän olisi voinut poimia niittyvilloja, jotka huojuivat tuppaina suon laidassa. Ne olivat kauniita. Mutta mihin hän olisi ne pannut – eiväthän he olleet matkalla *kotiin*.

– Mitä ihmeen korpee tää oikein on, Sara valitti. – Eihän täällä asu ketään.

– Odota nyt, Anita tyynnytteli. – Kyllä tästä vielä ihmisten ilmoillekin päästään. Se on nätti paikka, kohta näet.

Hyvähän sun on puhua, Sara ajatteli. Sun ei tarvitse jäädä sinne.

Hänen oli kuuma, ja häntä väsytti monen tunnin istuminen autossa, joka oli kuin sauna. Hän oli pettynyt, ja hänellä oli oikeus

näyttää se. Hän ei ollut saanut valita. Tai oli, mutta sokkona. Joko Ahtola tai tämä paikka. Muut olivat valinneet tämän paikan vaihtoehdoksi. Anitakin oli ollut valitsemassa. Anita oli sosiaalitarkkaaja ja tunsi nämä ihmiset entuudestaan. Täällä oli ollut joku toinen tyttö edellisenä kesänä.

Sitä paitsi hän oli kuvitellut, että paikka olisi lähempänä kirkonkylää. Että sieltä, minne he olivat matkalla, voisi joskus pyörällä kirkolle elokuviin tai hampurilaiselle. Mutta kirkonkylän läpi oli ajettu monta kilometriä sitten. Ja tietysti, Sara ajatteli, ne ihmiset olisivat niin ikäloppuja, etteivät tajuaisi hampurilaisista yhtään mitään. Saati vapaudesta, elämän näkemisen tarpeesta. Asuivatkin ihan vapaaehtoisesti tällaisessa erämaassa. Miten kukaan ylipäättään pystyi elämään täällä ja vielä vaatimaan häntäkin hautautumaan tänne koko kesäksi? Yhtään autoa ei ollut tullut vastaan sen jälkeen kun oli käännetty valtatieltä. Toisaalta niin oli parempikin; hädin tuskin ne olisivat mahtuneet ohi. Niin kapea tie oli.

Sara huokasi. Alussa kaikki oli tuntunut kuin seikkailulta. Oli ollut hyvä ajatella pääsevänsä pois vähäksi aikaa. Raikun ja Ritun katkeruus siitä etteivät hekin päässeet pois, oli hivellyt mieltä. Hän oli ollut tuhkimo, jonka jalkaan pudonnut lasikenkä sopi. Hän oli ollut ikään kuin etuoikeutettu. Tavaroita pakatessa oli ollut helppo kuvitella, että oli lähdössä ikuisesti ja lopullisesti, ei vain väliaikaisesti. Hän oli kuvitellut, että alkaisi joku uusi elämä. Kaikki muuttuisi, ja hän muuttuisi mukana. Oikeastaan hän oli jo muuttunut saatuaan viimeisen kassin vetoketjun kiinni. Hyvästellessään Anttia hän oli ollut jo puoliksi poissa.

Vai oliko se vain sitä, että hän yritti torjua tunnetta, joka saartoi häntä itsepintaisesti joka puolelta: ikävää. Hän tiesi, että hänen tulisi Anttia ikävä. Antti oli Makkosen, nuorisokodin johtajan,

poika ja hänen paras kaverinsa. Se asia ei koskaan muuttuisi miksiäkään. Antti oli nyt kahdentoista, vuotta nuorempi kuin hän. Eräässä kirjassa oli sanottu, että pojat ovat pitkään lapsellisempia kuin tytöt. Ne haluavat olla kavereita eivätkä rakastavaisia. Hän rakasti Anttia, mutta tietenkään hän ei ollut koskaan näyttänyt sitä. Hänen olisi vain odotettava muutama vuosi. Sitten kaikki olisi erilaista.

Äitiäkin hänen tulisi ikävä. Vaikka äitiä ei oikeastaan ollut olemassakaan. Ja ehkä äidillä olisi helpompaa ilman häntä. Ilman mitään rasitteita. Äiti saisi olla rauhassa. Hänen ei tarvitsisi pelätä, että Sara olisi yhtäkkiä oven takana astumassa keskelle äidin elämää. Eikä äidin tarvitsisi soittaa Ahtolaan ja kysyä mitä Saralle kuului. Ja pahoitella, etteivät he voineet olla yhdessä juuri *nyt*, mutta aivan varmasti jo ensi vuonna tai ainakin sitä seuraavana. Vielä jonakin päivänä, *aivan varmasti*. Pelkästä velvollisuudesta se nainen soittelee, säilyttääkseen kasvonsa, jos sillä nyt enää mitään säilyttämistä on, keittäjä oli sanonut Mariannelle. Sara oli kuullut, vaikka tiesi ettei se ollut tarkoitettu hänen kuultavakseen.

Oikeastaan ainoat ihmiset hänen elämässään olivat Antti ja äiti. Oli tietysti muitakin, Anita ja nuorisokodin valvojat, Marianne ja Sepe, joiden piti olla ikään kuin äiti- ja isähahmoja, ja Ritu ja Raiku, joita hän sanoi ystävikseen, mutta jotka olivat ystäviä vain olosuhteiden takia, saman katon alla asumisesta, ei samankaltaisuudesta, joka oli ystävyysluonnollinen edellytys.

Koulussakaan hänellä ei ollut yhtään oikeaa ystävää. Paitsi Minna. Ja sekin oli aika pinnallista. Alaluokilla Minna oli kiusannut häntä, ja siitä oli jäänyt ikuinen epäily. Koskaan ei voinut olla aivan varma toisen vilpittömyydestä.

Sara ajatteli, että se elämässä olikin pahinta. Kenestäkään ei koskaan voinut olla aivan varma. Ei voinut luottaa kehenkään

muuhun kuin itseensä. Ei Anttiin eikä äitiinkään. Jos ajatteli, että hän itse oli ympyrän sisällä, sen keskellä yksin, kaikki muut ihmiset olivat ulkopuolella. Ne vain olivat hänen ympärillään niin kuin jokaisen elämässä on ihmisiä ympärillä, ja joskus ne tarttuivat kiinni hänen kädestään, ja hän vastasi niiden kosketukseen, mutta koskaan hän ei voinut ottaa kiinni *ensimmäisenä*.

Suo päättyi, ja tie alkoi nousta vaaran kuvetta ylös. Rinne oli hakattu melkein paljaaksi, vain jokunen mänty oli jätetty kasvaamaan. Isoja kivenlohkareita oli väännetty maasta ja jätetty niille sijoilleen. Puolivälissä rinnettä oli tienhaara ja tienviitta, jossa luki *Sammalniemi*. Tie, oikeastaan pelkkä polku pajukon sisässä, oli keskeltä koholla ja ruohottunut, ja ruohovanan kummankin puolen oli syvät vuolut. Anita ajoi hitaasti, kurkotellen ohjauspyörän takaa siltä varalta, että edessä olisi auton pohjaa raapivia kiviä. Anitan kasvoilla kiilsi hiki.

Vielä kerran tie teki mutkan ja laskeutui alas notkelmaan, jonka vehreästä kasvullisuudesta jotenkin aisti veden läheisyyden. Sitten maisema muuttui kuin taikauskusta, aivan kuin haalean värinen esirippu olisi auennut ja paljastanut todellisen näytämön, jossa kaikki alkoi tapahtua niin kuin pitikin.

He olivat niemessä, jonka pään vanhat aitat kätkivät näkyvistä. Etumaisena, vähän matkaa tiestä, oli loivassa etelärinteessä matala, valkoiseksi rapattu talo, jossa oli pieniruutuiset ikkunat. Katettu kuisti antoi tielle päin, ja aurinko paahtoi sinne esteettä. Oikealla, puolittain heidän takanaan, avautui heinäpelto. Pellon ja pihapiirin väliin jäi pieni varjoisa mäntykumpare, jossa näkyi liikettä.

– Tuolla on lampaita, Sara huudahti.

– Täällä on ainakin kolmekymmentä lammasta, Anita sanoi. –

Ja sinulle on lupeissa oma nimikkolammas, kai muistat?

– Miten sellasta hoidetaan?

– Kyllä ne opettaa sinulle, Anita naurahti. – No niin, me voidaan jättää auto tähän.

Talon takaa näkyi järvi. Ja tien toisella puolella, taloa vastapäätä, oli koivikon takana toinen, kaislikkoinen ranta. Tukevan näköinen laiturin ulottui pitkälle kaislojen sekaan. Pihassa kuusten katveessa oli kaksi autoa, harmaa maastoauto ja sininen Volkswagen.

– Onko niillä vieraita?

– Ei kai, Anita sanoi. – Niillä on itsellä kaksi autoa.

Anita kaivoi hansikaslokerosta kosteuspyyhkeitä. Niistä jäi käsiin kirpeä tuoksu. Anita pyyhki kaulansakin.

– Onko ne rikkaita? Sara kysyi.

– No, Anita kohautti olkapäitään. – Ainakin hyvin toimeentulevia.

Matkalla Anita oli kertonut, että Arttu ja Leena omistivat koko niemen, ja enemmänkin. He olivat antaneet peltoa vuokralle ja myyneet metsää. Leena oli talvet kirkolla kansalaisopistossa opettajana.

– Mutta eiks niille makseta siitä että ne otti mut tänne?

– Tyttö hyvä, se rahan maksaminen on lakisääteinen juttu. Ei ne sillä rahalla rikastu. Eivätkä ne sinua rahan takia halunneet.

– Mutta miten ne voi haluta just mua? Eihän ne oo koskaan edes nähneet mua.

– Ne uskoivat kun minä kerroin sinusta, Anita virnisti.

– Mitä sä sanoit niille?

– Että sinä oot fiksu ja söötti ja oma-aloitteinen ja että ne tulevat varmasti toimeen sinun kanssa. Nyt mentiin. Ota sinä takapenkiltä ne kassit. Minä otan matkalaukun takakontista.

Kun he olivat puolivälissä pihaan vievää luonnonkivistä tehtyä

polkua, talon takaa tuli mies, jolla oli siniset haalarit ja ruudullinen paita. – No päivää, Anita huikkasi. – Meillä meni lähtö vähän myöhempään kuin oli suunniteltu. Mutta tässä me nyt ollaan.

Mies asteli lähemmäs, harvakseltaan, kuin olisi jollakin tapaa empinyt. Tätä hetkeä Sara oli eniten pelännyt. Jospa hän ei vastaisikaan sitä mielikuvaa, joka näille ihmisille oli hänestä muodostunut. Jospa he pettyisivät heti nähdessään hänet ja haluaisivat perua koko jutun. Nyt, hetken tultua, pelko ei ollut enää pelkoa, se oli vain väsymystä ja välinpitämättömyyttä: entä sitten jos en kelpaakaan, yhdentekevää, pääsenpähän täältä pois samantien.

Saran mieleen ei tullut, että miestäkin, aikuista, saattoi yhtä lailla pelottaa ja ujostuttaa. Niin ettei yhtäkkiä osannutkaan olla oma itsensä, vaan poskipäitten hermot alkoivat nykiä ja kämmenet hiota niin että niitä piti laapaista haalareihin tuon tuosta.

Mies oli sen ikäinen kuin Sara oli kuvitellutkin, neljäkymmenen paikkeilla, tavallisen kokoinen ja tavallisen näköinen. Kasvoissa oli silti jotain, jota hän ei ollut osannut kuvitella; ne olivat karheat, ruskeat ja ahavoituneet, mutta esiin pyrkivä hymy levitti niille lämpöä, joka pehmensi ja nuorensi niitä. Kasvoissa oli aavistus jotain sellaista, jonka hän kuvitelmissaan oli aina liittänyt isään. Hän ei ollut nähnyt isää kuuteen vuoteen.

– Tässä tämä Sara nyt sitten on, Anita sanoi ja katsoi vuorotellen heitä kumpaakin.

Sara ojensi kätensä, ja mies tarttui siihen kuin se olisi ollut esine, joka saattaisi särkyä lujemmasta puristuksesta. Miehen kätetkin olivat ruskeat, melkein mustiksi painuneet. Kämmenten teerenpilkkujen peittämässä nahassa oli naarmuja, ja leveiden tylppien kynsien alla oli mustaa. Sara ajatteli Antin isän käsiä. Ne olivat sileät ja valkoiset kuin naisen kädet. Jos Antin isä teki piha töitä, hänellä oli aina hanskat tai rukkasot käsisä.

KOSKETTAVA KUVAUS NUOREN TYTÖN RATKaisevasta kesästä

Sara on kolmentoista ja asuu nuorisokodissa. Alkoholisoitunut äiti ei pysty huolehtimaan hänestä, ja isä on häipynyt teille tietymättömille jo vuosia sitten. Kesäksi Sara pääsee sijaiskotiin huolehtivaisten Leenan ja Artun luokse. Alku on vaikea, eikä Sara luota uusiin sijaisvanhempiansa. Hän on kuin herkkä ja ihmisiä välttelevä silkkiuikku. Kesän mittaan Sara kuitenkin huomaa, että rohkeutta ja toivoa voi löytää yllättävistä paikoista.

Sinikka Laine on suomalainen nuortenkirjailija ja toimittaja. Laineen kirjat sijoittuvat usein Pohjois-Suomeen ja kertovat perhesuhteista, erityisesti äidistä ja tyttäristä. Laine sai valtion kirjallisuuspalkinnon vuonna 1986.